

AAN HET WERK IN EN VOOR DE BIBLIOTHEEK

Feiten & Cijfers

- Openbare bibliotheken werken met 7.542 medewerkers voor 16,9 miljoen mensen in Nederland in 387 (van de 390) gemeenten. (CBS, 2017)
- Het personeelsbestand in aantal fte's is met 4.400 fte sinds 2012 stabiel. (SBW, 2017)
- Aantal arbeidsjaren is van 4.003 in 2013 licht gestegen naar 4.076 in 2016 is dit 4.076. (CBS, 2017)
- In 2016 werkten er 13.489 vrijwilligers in de bibliotheken In 2012 werkten er 6.758 vrijwilligers. (SBW, 2017)
- Ongeveer 48% van de lasten bestaat uit kosten voor personeel in loondienst. (KB, 2017)
- In 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) ingegaan. (Staatsblad, 2014)

De openbare bibliotheek biedt mensen de kans volwaardig mee te doen door een onmisbare schakel te zijn in een, voor veel mensen, steeds complexere wereld.

De Bibliotheek verandert

Van een klassieke boekenopslag, naar een open en toegankelijke plek waar jong en oud welkom is om elkaar te ontmoeten, informatie te vergaren of zichzelf te ontwikkelen op allerlei terreinen. Daarbij maken bibliotheken gebruik van betaald personeel én vrijwilligers. Ook in de culturele sector en in de zorg is dit een trend.

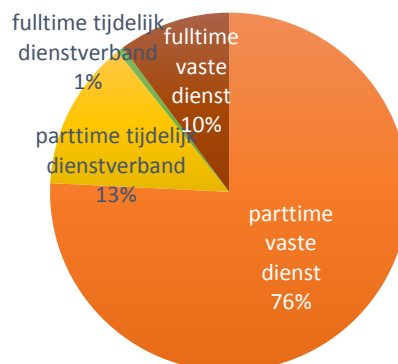
Tussen 2010 en 2016

- Het aantal medewerkers is in omvang zo'n 25% teruggelopen.
- In arbeidsjaren bedroeg de teruggang 21%.

Deze daling vond vooral plaats in de periode 2010 - 2012. Vanaf 2013 is het aantal personeelsleden redelijk stabiel gebleven.

Werken in de bieb

Er vindt binnen de bibliotheekbranche een verschuiving plaats van de leen- en uitleenfunctie naar de educatie en maatschappelijke functie.

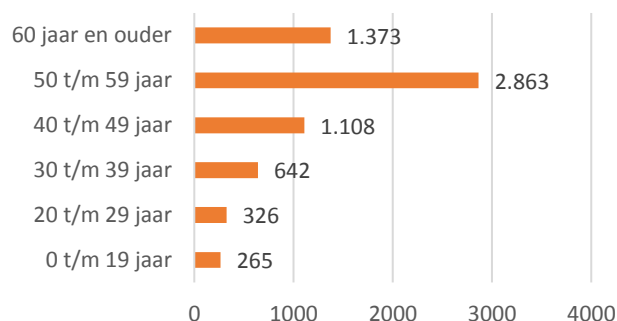

Wie is die bibliotheekmedewerker?

- 64,4% is 50 jaar of ouder.
- 18,7% is jonger dan 40 jaar.
- Net geen 16% van de mensen die in dienst zijn bij een openbare bibliotheek is man.
- De meeste medewerkers hebben een vast dienstverband (86%).
- De meeste medewerkers werken parttime (89%).

Uitstroom

Binnen nu en 15 jaar zal er een grote uitstroom van bibliotheekmedewerkers plaatsvinden.

Ook voor de bibliotheekbranche is het belangrijk om te verjongen. Met een generatiepact kunnen oudere medewerkers van ook bibliotheken minder uren werken en op een gezonde manier tot aan hun pensioen in hun baan blijven. Zo kunnen bibliotheken voor jongere medewerkers kansen creëren.

Ombuigen

Transformatie binnen de bibliotheken zorgt voor grote veranderingen in de wijze van organiseren. De opdracht verandert en daarmee het profiel van de bibliothecaris. Daarnaast is er een ontwikkeling naar samenwerken in multifunctionele accommodaties. "De groei van het aantal gemengde culturele instellingen vraagt om harmonisatie en integratie van cao's met voldoende maatwerk en flexibiliteit om arbeidsvoorwaarden van werknemers naar wens in te richten." (uit: Raad voor Cultuur en SCP-rapport 'Passie gewaardeerd')

Arbeidsmarkt en opleidingen

In samenwerking met Stichting BibliotheekWerk (SBW) en de Koninklijke Bibliotheek (KB) wordt gewerkt aan opleidingen en arbeidsmarkt.

Voor deze grote veranderingen is geld nodig. De relatief kleine bibliotheekorganisaties hebben te maken met vaste dienstverbanden en lange loopbanen. Door bezuinigingen in de afgelopen periode is dat niet overal goed mogelijk. Bibliotheken hebben weinig of geen reserves meer om te voldoen aan werkgeversverplichtingen. Want 48% van lasten bestaat uit kosten voor personeel. Gezien de maatschappelijke opgaven waar bibliotheken voor staan, is dat geheel logisch.

Midden in de maatschappij

Vanouds maakt de openbare bibliotheken veel gebruik van de inzet van vrijwilligers. De bibliotheek is immers de meest publieke voorziening die we kennen. Onze vrijwilligers zijn cultureel en sociaal kapitaal.

Vrijwilligers

- In 2016 zijn er 13.489 vrijwilligers actief.
- Zij werken bijna 23.000 uur per week bij de openbare bibliotheek.
- Gemiddelde inzet van een vrijwilliger is 1,7 uur per week.

Dat openbare bibliotheek zoveel kunnen doen, komt onder andere door de inzet van vrijwilligers. De aantallen vrijwilligers die in een bibliotheek actief zijn, zijn zeer verschillend. Van bibliotheken met geen of slechts enkele vrijwilligers tot bibliotheken waar meer dan 300 vrijwilligers actief zijn.

Het gemiddelde aantal vrijwilligers per bibliotheek is sinds 2012 duidelijk gestegen.

Werven vrijwilligers

- Uitbreiding van de dienstverlening. De meeste bibliotheken geven aan te weinig menskracht te hebben om, naast het traditionele bibliotheekwerk, nieuwe projecten zoals het Taalhuis op te pakken.
- Maatschappelijke functie. Enerzijds gaat het om lokale verankering. Anderzijds gaat het om het bieden van ruimte aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat doen ze?

De meeste bibliotheken hebben beleid opgesteld hoe om te gaan met de inzet van vrijwilligers. De taken van vrijwilligers zijn zeer divers.

Twee derde van de bibliotheken zetten vrijwilligers in voor:

- taalactiviteiten (taalhuis, taalmaatjes);
- ondersteunen bij het logistieke proces;
- en digitale cursussen.

Bij ruim de helft van de bibliotheken zijn vrijwilligers actief:

- in de front office als gastvrouw en -heer;
- bij voorleesactiviteiten;
- en andere organisatie activiteiten.

Plek voor persoonlijke ontwikkeling

De rol van de bibliotheek is aan het veranderen. Van een klassieke boekenopslag, naar een open en toegankelijke plek waar jong en oud, rijk en arm, hoogopgeleid en laagopgeleid welkom zijn om elkaar te ontmoeten, informatie te vergaren of zichzelf te ontwikkelen op allerlei terreinen.

De bibliotheek zet zich in voor de ontwikkeling van individuen en de samenleving. Bibliotheken werken samen met onderwijs en maatschappelijke partners om iedereen de kans te bieden zich te ontwikkelen naar behoefte en vermogen.

Investeren in de bibliotheek is investeren in deelnemen aan onze samenleving

Vereniging van Openbare Bibliotheken

De openbare bibliotheken verlenen diverse diensten aan zo'n zes miljoen gebruikers - waarvan er 3,7 miljoen lid zijn - en alle scholen. De maatschappelijke, culturele, educatieve en economische waarde van bibliotheken is groot met meer dan 100 miljoen bezoeken (fysiek en digitaal).

De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft ruim 160 leden bestaande uit openbare bibliotheken, Provinciale Ondersteuningsinstellingen (POI's) en landelijke organisaties.

debibliotheken.nl

